

Samenwerking GGD Amsterdam en Amsterdam UMC op het terrein van de publieke gezondheid

In het kort

Al een paar decennia werken de GGD Amsterdam en het (huidige) Amsterdam UMC samen om het beleid op het terrein van de publieke gezondheid wetenschappelijk te onderbouwen. Werd met het zogenoemde Vergelijkend BuurtOnderzoek in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw een beschrijving gegeven van verschillen in gezondheid tussen buurten in Amsterdam, inmiddels is het onderzoek erop gericht om te begrijpen welke factoren op de gezondheid van de Amsterdammer van invloed zijn. Ook wordt onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van interventies om de gezondheid van de Amsterdammer te verbeteren. Deze samenwerking is in verschillende verbanden ondergebracht. Zo bestaat sinds 10 jaar het Sarphati Initiatief, de destijds door ZonMw gefinancierde Academische Werkplaats Publieke Gezondheid regio Noord-Holland en Flevoland. De meest recente loot aan de samenwerkingstak is Sarphati Amsterdam, een wetenschappelijk instituut dat zgn. welvaartsziekten, zoals diabetes en obesitas onderzoekt. De missie van deze samenwerking is om wetenschappelijke kennis te produceren ter onderbouwing van gemeentelijk beleid om de gezondheid van risicogroepen in de bevolking te verbeteren.

Initiatief

Bovengenoemde initiatieven komen voort uit een lange traditie van samenwerking tussen de GGD Amsterdam en het Amsterdam UMC, met name op de thema's publieke gezondheid, inclusief de bestrijding van infectieziekten. In een aantal initiatieven, zoals het hiervoor genoemde Sarphati Amsterdam, zijn ook andere kennisinstellingen betrokken, met name de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de UvA, en de Hogeschool van Amsterdam en VU.

Werkwijze

- Kenmerkend voor onze werkwijze zijn de volgende activiteiten :
- Het gezamenlijk formuleren van een onderzoeksagenda, waarbij vragen uit praktijk en beleid met die uit de academie worden verbonden. Door de nauwe samenwerking die is ontstaan tussen GGD enerzijds en kennisinstellingen anderzijds, doen zich veel situaties voor waarin we met elkaar in gesprek zijn over welke onderzoeksvragen relevant zijn voor beide partijen. Dit leidt tot het formuleren van gedeelde onderzoeksvragen. Voorbeelden daarvan zijn vragen rondom verspreiding van HIV onder de Amsterdamse bevolking en hoe deze te beheersen, en vragen rondom de effectiviteit van de geestelijke gezondheidszorg aan Amsterdammers met een migratieachtergrond.
- Het gezamenlijk initiëren en uitvoeren van onderzoek: Op basis van de kennisvragen die worden geïdentificeerd, wordt gezamenlijk onderzoek uitgezet. Voorbeelden daarvan zijn de al lang lopende Amsterdam Cohort Studies naar HIV, en de HELIUS studie - een cohortonderzoek naar de gezondheid van Amsterdammers met oververtegenwoordiging van de grootste etnische minderheidsgroepen. Naast epidemiologische studies worden ook interventiestudies uitgevoerd. Een voorbeeld daarvan is het zogenoemde LIKE project, dat is ingebed in de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht, en als doel heeft een interventieprogramma te ontwikkelen en te evalueren ter bevordering van gezond gedrag onder 10-14 jarigen.
- Het gezamenlijk dissemineren van kennis: de kennis die in genoemde onderzoeken wordt verkregen, wordt ingezet ter onderbouwing van gezondheidsbeleid van de gemeente Amsterdam en daarbuiten, bijvoorbeeld op het terrein van preventie van overgewicht, of AIDS. Daarnaast dragen we met deze onderzoeken bij aan de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis, door resultaten te publiceren in proefschriften en wetenschappelijke tijdschriften.

Financiering

De GGD en Amsterdam UMC financieren gezamenlijk de infrastructurele voorzieningen die voor de samenwerking zijn getroffen (coördinatie, communicatie e.d.)

Het Amsterdam UMC financiert onderzoek via de eerste geldstroom (*in kind* – U(H)Ds en Hoogleraren). De onderzoeksprojecten worden uitgevoerd via externe financiering (onder andere ZonMw, EU, Hartstichting etc.).

Governance

Elk geformaliseerd samenwerkingsverband heeft zijn eigen governance. Zo wordt, als voorbeeld, het Sarphati Initiatief geleid door een stuurgroep waarin naast de beide initiatiefnemers vertegenwoordigers zitting hebben van de andere deelnemende GGD'en, de preferente zorgverzekeraar, en de ROS Amsterdam/Almere, en wordt de HELIUS studie aangestuurd door een Dagelijks Bestuur waarin onderzoekers vanuit zowel GGD als Amsterdam UMC zitting hebben.

Resultaten

Er zijn vele voorbeelden te geven van concrete opbrengsten van de innovaties en onderzoeken die gezamenlijk worden uitgevoerd. Zo heeft onderzoek naar de concentratie van risicogroepen in bepaalde delen van de stad geleid tot de keuze van zogenoemde focusgebieden in de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht, en onderzoek naar determinanten van testgedrag onder risicogroepen voor HIV geleid tot de implementatie van het zogenoemde H-team ter bevordering van actieve opsporing van HIV-infecties. Voor een uitgebreid overzicht verwijzen wij naar de websites van de verschillende samenwerkingsverbanden.

Looptijd

De looptijd verschilt per samenwerkingsverband.

Feiten

De zorgvuldig opgebouwde structurele samenwerking tussen de GGD Amsterdam en het Amsterdam UMC is een vruchtbare voedingsbodem gebleken voor een brede range aan initiatieven die elk op een ander thema wetenschappelijke *evidence* leveren ter ontwikkeling van beleid ter bevordering van de volksgezondheid in Amsterdam, en beide partijen dus meerwaarde opleveren.

Arnoud Verhoeff, hoofd afdeling Epidemiologie, Gezondheidsbevordering & Zorginnovatie, GGD Amsterdam:

“Samenwerking tussen de umc's en GGD'en (en andere relevante partners) is onontbeerlijk om te kunnen komen tot verdere verbetering van de volksgezondheid.”

Een vergelijkbaar initiatief is de academische werkplaats AMPHI in Nijmegen. Deze richt zich op vragen uit praktijk en beleid van de infectieziekten en koppelt deze aan wetenschap. Het Radboudumc werkt hierin samen met acht GGD's in de regio's Gelderland, Brabant, Overijssel en Utrecht en draagt daarmee bij aan de academisering van dit werkveld. Er is een gezamenlijke kennisinfrastructuur gebouwd, waarbinnen onderzoeks- en onderwijsprogramma's ontwikkeld, uitgevoerd en geconsolideerd worden.